

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIAI

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6844 El.p. andrius.kubilius@lrs.lt; dainius.kreivys@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui S.Skverneliui

Žiniai:

Energetikos ministrui Ž.Vaičiūnui

Seimo Ekonomikos Komiteto pirmininkui R.Sinkevičiui

Seimo Energetikos komisijos pirmininkui V. Poderiui

RAŠYTINIS KLAUSIMAS

2018 – 05 – 24 Nr. 410-KL-

Gerbiamas Premjere,

Kaip žinote, Astravo AE yra Kremliaus geopolitinis projektas, kuriuo siekiama Lietuvą ir kitas Baltijos šalis išlaikyti energetinėje priklausomybėje. Į šį geopolitinį projektą, kaip ir į „Nord Stream 2“ projektą, Kremlius investuoja milžiniškas, 10 mlrd. eurų siekiančias sumas. Akivaizdu, kad tokių geopolitinių projektų realizavimas Kremliui yra tiek svarbus, kad tikslui pasiekti gali būti pasitelktos įvairios priemonės, taip pat ir energetinio šantažo. Galima prognozuoti, kad netrukus galime sulaukti atitinkamo Kremliaus šantažo, grasinant, kad Lietuva ir kitos Baltijos valstybės bus artimiausiu metu atjungtos nuo BRELL sistemos, kol jos dar tam nėra tinkamai pasirengusios ir dėl to tariamai patirs didelių nuostolių. Vienintelė sąlyga išvengti tokių pasekmių tokio šantažo atveju gali būti pasiūlyta visam laikui įsileisti Astravo AE elektrą į Lietuvos rinką, nors tą ir draudžia neseniai priimtas specialus įstatymas. Paklusimas tokiam šantažui Lietuvai turėtų labai blogų geopolitinių pasekmių.

Todėl labai svarbu, tinkamai pasiruošti tokiam galimam Kremliaus šantažui, kuris gali tapti viena iš svarbių 2019 metų Prezidento ar 2020 metų Seimo rinkimų temų. Tokiam galimam Kremliaus šantažui Lietuva turi būti ne tik tinkamai politiškai ir techniškai pasirengusi, bet ir apie tokį pasirengimą pranešusi, o tam reikia neatidėliotinai įgyvendinti dvi nuostatas.

Pirma: jau artimiausiu metu, dar šį pusmetį, Vyriausybė, o taip pat ir Seimas, turėtų viešai pareikšti, kad tuo atveju, jeigu Kremlius bandys daryti tokį politinį šantažą, grasindamas jau 2020 ar 2021 metais Lietuvą išjungti iš BRELL sistemos, tuo pat metu gąsdinant elektros kainų Lietuvoje tariamu padidėjimu ar galimu Lietuvos elektros sistemų veikimo nestabilumu, Lietuva ir jos Vyriausybė tokiam šantažui nepasiduos, nes tokiam įvykių scenarijui bus tinkamai pasirengusi.

Antra: Vyriausybė neatidėliodama turi parengti, paskelbti ir pradėti įgyvendinti techninį Lietuvos desinchronizacijos planą. Jis turi susidėti iš keleto labai konkrečių kalendorinių tarpusavyje susijusių veiksmų planų, kuriuos įgyvendinus Lietuva galėtų nesibaiminti, kad Kremlius gali imtis šantažuoti, jog nuo 2021 metų sausio 1 d. Lietuva bus atjungta nuo BRELL sistemos. Šiuo metu Seimo komitetams Vyriausybės pateikiami veiksmų planai parodo, kaip Lietuva, nuo 2020 metų pradėjus veikti Astravo AE, neįsileis Baltarusijoje pagamintos elektros energijos, tačiau to neužtenka. Iki 2021 metų turime būti įgyvendinę planą, kaip Lietuvos elektros sistemos veiktų stabiliai ir be trukdžių tuo atveju, jeigu Lietuvos elektros sistema būtų atjungta nuo BRELL sistemos. Tai geriausia padaryti iki 2021 metų įgyvendinus visą desinchronizavimui būtinų veiksmų planą. Vyriausybė artimiausiu metu turi pateikti konkretų tokių veiksmų iki 2021 metų planą:

1. kaip, kada ir kokias elektros linijas, jungiančias Lietuvos elektros sistemą su BRELL sistema, Lietuva atjungs iki 2021 metų;

2. kokias naujas vidines elektros linijas Lietuva pastatys iki 2021 metų tam, kad Vilniaus miesto aprūpinimas elektros energija nebepriklausytų nuo BRELL sistemos;

3. kokius naujus (arba atnaujintus) generacinius, balansavimo, rezervinius, naujos kartos akumuliacinius pajėgumus Lietuva įves į eksploataciją iki 2021 metų tam, kad turėtų būtinus savarankiškam veikimui bazinius, balansavimo ar rezervinius pajėgumus ir galėtų jau nuo 2021 metų saugiai dirbti desinchronizacijos nuo BRELL sistemos režimu?

Tik nedelsiant įgyvendinusi šias dvi esmines politines ir technines nuostatas, Lietuva galės nesibaimindama laukti galimo Kremliaus šantažo.

Todėl, remdamiesi Seimo Statuto 212 straipsniu, kreipiamės į Jus, prašydami raštu atsakyti į du šio paklausimo klausimus:

1. Ar Jūsų vadovaujama Vyriausybė pasiruošusi artimiausiu metu padaryti viešą pareiškimą, kad tuo atveju, jei būtų pastatyta ir pradėtų veikti Astravo atominė elektrinė, Lietuva nepasiduos spaudimui įsileisti elektrą iš Baltarusijos net jei būtų sulaukta grasinimų destabilizuoti Baltijos šalių elektros energetikos sistemos darbą?

2. Ar Vyriausybė turi planą, kaip išlaikyti Lietuvos ar Baltijos valstybių elektros energetikos sistemos stabilų veikimą ilgesnį laikotarpį, kol Baltijos valstybės pradės veikti sinchroniškai su kontinentinės Europos tinklais tuo atveju, jei Rusija imtųsi veiksmų destabilizuoti mūsų energetinę sistemą?

Gavę Jūsų atsakymus į šį rašytinį klausimą, siūlysimė šią problemą ir Jūsų atsakymus aptarti plenariniame Seimo posėdyje.

Pagarbiai

Andrius Kubilius

Dainius Kreivys

